

VẬN DỤNG QUAN ĐIỂM VỀ MỐI QUAN HỆ GIỮA XÂY DỰNG CHỦ NGHĨA XÃ HỘI VÀ BẢO VỆ TỔ QUỐC XÃ HỘI CHỦ NGHĨA vào giảng dạy tư tưởng Hồ Chí Minh

PGS, TS. Bùi Đình Phong^(*)

1 Mối quan hệ giữa xây dựng CNXH và bảo vệ tổ quốc XHCN

Xây dựng CNXH gắn liền với bảo vệ Tổ quốc XHCN là một đòi hỏi tất yếu khách quan. Bởi vì, lực lượng phản tiến bộ luôn tìm mọi cách chống lại lực lượng tiến bộ, do đó lực lượng tiến bộ muốn tồn tại và phát triển thì phải tìm cách tự bảo vệ và chống lại các thế lực thù địch. Lãnh tụ V.I.Lênin chỉ rõ: “Một cuộc cách mạng chỉ có giá trị khi nào nó biết tự vệ”⁽¹⁾. Từ khi nhà nước XHCN đầu tiên xuất hiện cho đến nay, nhiệm vụ xây dựng CNXH và bảo vệ Tổ quốc XHCN luôn được nhận thức, quán triệt sâu sắc và thực hiện có hiệu quả.

Thắng lợi của cách mạng Việt Nam

là thắng lợi của hai nhiệm vụ xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Sau khi cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước thắng lợi, cả nước đi lên CNXH và bước vào công cuộc đổi mới, Đảng ta càng ý thức sâu sắc sự gắn bó mật thiết giữa xây dựng CNXH và bảo vệ Tổ quốc XHCN. *Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên CNXH* (năm 1991) chỉ rõ: “Xây dựng CNXH và bảo vệ Tổ quốc XHCN là hai nhiệm vụ chiến lược của cách mạng Việt Nam. Trong khi đặt lên hàng đầu nhiệm vụ xây dựng đất nước, nhân dân ta luôn luôn nâng cao cảnh giác, củng cố quốc phòng, bảo vệ an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội, bảo vệ Tổ quốc và các thành quả cách mạng”⁽²⁾.

Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ VIII (tháng 06/1996) của Đảng tiếp tục nhấn mạnh mối quan hệ thống nhất giữa nhiệm vụ xây dựng và bảo vệ Tổ quốc: “Kết hợp chặt chẽ hai nhiệm vụ chiến lược của cách mạng Việt Nam là xây dựng CNXH và bảo vệ Tổ quốc XHCN”⁽³⁾. Đại hội IX của Đảng (tháng 04/2001) xác định: “kết hợp chặt chẽ kinh tế với quốc phòng và an ninh, quốc phòng và an ninh với kinh tế trong các chiến lược, quy

^(*) Học viện Chính trị - Hành chính quốc gia Hồ Chí Minh

⁽¹⁾ V.I.Lê-nin, *Toàn tập*, t.37, Nxb CTQG, HN. 2005, tr.145

⁽²⁾ ĐCSVN, *Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên CNXH*, Nxb Sự thật, HN. 1991, tr.10

⁽³⁾ ĐCSVN, *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ VIII*, Nxb CTQG, HN. 1996, tr.119

hoạch và kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội”⁽¹⁾. Hội nghị lần thứ tám BCH TƯ Đảng khóa IX đã ban hành Nghị quyết chuyên đề về “*Chiến lược bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới*”, tiếp tục khẳng định quan điểm “kết hợp chặt chẽ hai nhiệm vụ chiến lược xây dựng CNXH và bảo vệ Tổ quốc XHCN”. Đại hội X của Đảng (tháng 04/2006) nhấn mạnh: “phát triển kinh tế - xã hội với tăng cường quốc phòng và an ninh, bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam XHCN”.

Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên CNXH (bổ sung, phát triển năm 2011) nhấn mạnh: trong quá trình thực hiện các phương hướng để đạt được mục tiêu khi kết thúc thời kỳ quá độ ở nước ta, phải đặc biệt chú trọng nắm vững và giải quyết tốt các mối quan hệ lớn, trong đó có mối quan hệ giữa “xây dựng CNXH và bảo vệ Tổ quốc XHCN”. Trong định hướng lớn về phát triển kinh tế, văn hóa, xã hội, quốc phòng, an ninh, đối ngoại, Cương lĩnh chỉ rõ: “Sự ổn định và phát triển bền vững mọi mặt đời sống kinh tế - xã hội là nền tảng vững chắc của quốc phòng an ninh. Phát triển kinh tế - xã hội đi đôi với tăng cường sức mạnh quốc phòng - an ninh. Kết hợp chặt chẽ kinh tế với quốc phòng - an ninh, quốc phòng - an ninh với kinh tế trong từng chiến lược, quy hoạch, kế hoạch, chính sách phát triển kinh tế - xã hội và trên từng địa bàn”⁽²⁾.

Theo tinh thần Đại hội XI của Đảng, mối quan hệ giữa xây dựng CNXH và bảo vệ Tổ quốc XHCN là mối quan hệ hữu cơ, biện chứng, tạo thành một thể thống nhất, “tuy hai mà một, tuy một mà hai”. Bản chất của mối quan hệ này là sự gắn bó mật thiết giữa xây dựng và bảo vệ, trong xây dựng có

bảo vệ, trong bảo vệ có xây dựng. Đảng ta đặt lên hàng đầu “sự ổn định và phát triển bền vững mọi mặt đời sống kinh tế - xã hội là nền tảng vững chắc của quốc phòng - an ninh”, nhưng lại xác định “tăng cường quốc phòng, giữ vững an ninh quốc gia, trật tự, an toàn xã hội là nhiệm vụ trọng yếu, thường xuyên của Đảng, Nhà nước và toàn dân”⁽³⁾. Theo quan điểm này, đời sống kinh tế - xã hội là gốc của quốc phòng - an ninh; xây dựng kinh tế là một phương thức hữu hiệu để bảo vệ Tổ quốc. Gốc này có vững chắc thì quốc phòng - an ninh mới vững. Biểu hiện của vững chắc là ổn định và phát triển, trong ổn định và phát triển có bảo vệ. Mặt hoạt động này là điều kiện của hoạt động kia và ngược lại. Bởi vì, xây dựng và bảo vệ trong thời kỳ quá độ lên CNXH là cuộc đấu tranh giữa cái mới và cái cũ, cái tiến bộ và cái lạc hậu. Bảo vệ không chỉ là phòng ngừa hay chống lại, đánh trả, mà điều quan trọng là phải chăm lo xây dựng mọi mặt của đất nước ngày càng mạnh; ngăn chặn, đẩy lùi, khắc phục các nguy cơ về kinh tế, xã hội, đặc biệt là các vấn đề xã hội bức xúc. Xây cái tốt, đẩy lùi cái xấu theo tinh thần “phò chính trừ tà” là điều kiện vững chắc cho bảo vệ. Như vậy, bảo vệ là một bộ phận hợp thành của xây dựng. Xây dựng càng tốt thì càng có điều kiện bảo vệ tốt, xây dựng chính là tự bảo vệ; ngược lại, bảo vệ tốt lại tạo điều kiện để xây dựng tốt. Mỗi một nấc thang của xây dựng gắn chặt với một nấc thang của bảo vệ; mỗi một nấc thang của bảo vệ lại tạo ra một thành quả của xây dựng, vì bảo vệ trong quá trình xây dựng.

Mối quan hệ chặt chẽ giữa xây dựng và bảo vệ còn được thể hiện ở lực lượng xây dựng cũng là lực lượng bảo vệ và lực lượng bảo vệ cũng là lực lượng xây dựng, tức là toàn dân, toàn quân, cả hệ thống chính trị. Xây dựng không chỉ là việc riêng của kinh tế - xã hội, của dân sự mà cũng là câu chuyện của quốc phòng - an ninh. Củng cố quốc

⁽¹⁾ ĐCSVN, *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ IX*, Nxb CTQG, HN. 2001, tr.117

⁽²⁾ và ⁽³⁾ ĐCSVN, *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XI*, Nxb CTQG, HN. 2011, tr.82

phòng - an ninh không chỉ phục vụ công tác bảo vệ mà còn nhằm phục vụ cho phát triển kinh tế - xã hội, theo yêu cầu của phát triển kinh tế - xã hội.

Sự kết hợp chặt chẽ giữa xây dựng và bảo vệ Tổ quốc trong bối cảnh mới của tình hình khu vực và thế giới, trước yêu cầu, nhiệm vụ của cách mạng nước ta trong giai đoạn mới được Đảng ta xác định trong từng chiến lược, quy hoạch, kế hoạch, chính sách phát triển kinh tế - xã hội và trên từng địa bàn. Đây là tư duy hết sức khoa học, thể hiện tính nhất quán chặt chẽ vừa xuyên suốt vừa cụ thể trên cả hai mặt thời gian và không gian. Quan điểm này khắc phục những nhận thức hời hợt, chỉ thấy chiến lược mà không thấy cụ thể từng kế hoạch, từng quy hoạch, từng chính sách; chỉ thấy vĩ mô mà không quan tâm tới vi mô; chỉ thấy tầm quan trọng ở Trung ương mà không thấy vai trò trọng yếu của địa phương; chỉ thấy kinh tế mà không thấy quốc phòng - an ninh và ngược lại; chỉ thấy địa bàn này là ưu tiên kinh tế, địa bàn khác ưu tiên quốc phòng mà không thấy địa bàn nào cũng có cả kinh tế - xã hội - quốc phòng - an ninh...

Phải nhận thức đầy đủ, sâu sắc có chất lượng khoa học và cách mạng rằng, sự nghiệp đẩy mạnh CNH, HĐH để thực hiện mục tiêu “dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh” chỉ có thể thắng lợi khi mà quốc phòng - an ninh được giữ vững, môi trường hòa bình được bảo đảm, tình hình chính trị ổn định. Từng giờ, từng phút các thế lực thù địch tìm mọi cách chống phá chúng ta, không muốn cho chúng ta được sống trong hòa bình. Vì vậy, phải quan tâm đúng mức, luôn nêu cao cảnh giác, đập tan mọi âm mưu và hành động chống phá của kẻ thù. Chỉ có như vậy thì mới có điều kiện để xây dựng đất nước. Ngược lại, chỉ có kinh tế phát triển nhanh, bền vững, các lĩnh vực xã hội được bảo đảm thì nền độc lập của chúng ta mới được giữ vững. Những quan

điểm chỉ muốn làm giàu về kinh tế bằng mọi giá, không quan tâm đến quốc phòng - an ninh, bảo vệ Tổ quốc phải được uốn nắn, chỉnh sửa. Ngược lại, không suy nghĩ theo hướng tích cực phát triển nhanh, bền vững kinh tế, tạo sự ổn định mọi mặt đời sống xã hội thì chúng ta thiếu nền tảng để giữ vững quốc phòng, an ninh, bảo vệ Tổ quốc. Quan điểm này cũng khó có thể được chấp nhận.

2. Đưa nội dung về mối quan hệ giữa xây dựng và bảo vệ Tổ quốc vào giảng dạy tư tưởng Hồ Chí Minh

Hiện nay, trong chương trình giảng dạy tư tưởng Hồ Chí Minh cho các hệ lớp tại Học viện Chính trị - Hành chính quốc gia Hồ Chí Minh cũng như ở học viện các khu vực không có bài về mối quan hệ giữa hai nhiệm vụ xây dựng CNXH và bảo vệ Tổ quốc XHCN. Vì vậy, việc vận dụng quan điểm nêu trên của Đảng vào giảng dạy tư tưởng Hồ Chí Minh có **hai cách**:

Thứ nhất, nên bổ sung bài *Tư tưởng Hồ Chí Minh về xây dựng CNXH và bảo vệ Tổ quốc XHCN*. Nếu không phải là bài giảng trong giáo trình thì có thể coi nội dung này là một báo cáo chuyên đề. Bài này nên tiếp cận theo hướng *triết lý Hồ Chí Minh về phát triển đất nước* theo tinh thần “nước độc lập mà dân không hưởng hạnh phúc, tự do thì độc lập cũng chẳng có nghĩa lý gì”. Nội dung của bài gồm *học thuyết giải phóng và học thuyết phát triển*. Trong học thuyết phát triển có cả xây dựng CNXH và bảo vệ Tổ quốc XHCN.

Để giảng chuyên đề này, trong các giáo trình đã có chuyên đề *Tư tưởng Hồ Chí Minh về CNXH và Tư tưởng Hồ Chí Minh về quân sự*. Tuy nhiên, không thể ghép hai chuyên đề một cách đơn giản. Vấn đề là ở chỗ, cần làm rõ mối quan hệ giữa xây dựng CNXH và bảo vệ Tổ quốc XHCN. Vì vậy, cần bố cục lại cho hợp lý theo lôgic: Tư tưởng Hồ Chí Minh về xây dựng CNXH; Tư tưởng Hồ Chí Minh về bảo vệ Tổ quốc; Mối quan hệ giữa

xây dựng và bảo vệ Tổ quốc trong tư tưởng Hồ Chí Minh.

Thứ hai, nên bổ sung nội dung Mối quan hệ giữa xây dựng CNXH và bảo vệ Tổ quốc XHCN trong tư tưởng Hồ Chí Minh vào bài Tư tưởng Hồ Chí Minh về CNXH và con đường quá độ lên CNXH ở Việt Nam. Nên kết cấu nội dung này sau hai nội dung: Quan điểm của Hồ Chí Minh về bản chất của CNXH và Tư tưởng Hồ Chí Minh về con đường quá độ lên CNXH ở Việt Nam.

Theo cách này, bài giảng nên tập trung phân tích mối quan hệ giữa xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Cần làm cho người học nhận thức đầy đủ nội dung tư tưởng Hồ Chí Minh về xây dựng CNXH, rộng hơn là xây dựng và phát triển đất nước gồm cả xây dựng kinh tế, chính trị, văn hóa, xã hội, đặc biệt là xây dựng con người mới. Nội dung xây dựng đó là một cách tự bảo vệ. Bởi vì, chỉ có dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh thì đất nước mới đứng vững được trước mọi sự chống phá điên cuồng của kẻ thù.

Trong quá trình giảng dạy phải làm rõ tư tưởng Hồ Chí Minh về bảo vệ đất nước. Trước hết, cần làm rõ quan điểm bảo vệ đất nước và thành quả cách mạng được thể hiện một cách nhất quán, xuyên suốt trong sự nghiệp, tư tưởng Hồ Chí Minh. Người đúc kết: “Các Vua Hùng đã có công dựng nước. Bác cháu ta phải cùng nhau giữ lấy nước”. Ngay từ những ngày đầu trỗi nước của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, Hồ Chủ tịch đã tuyên bố: “Toàn thể dân tộc Việt Nam quyết đem tất cả tinh thần và lực lượng, tính mạng và của cải để giữ vững quyền tự do và độc lập”; “chúng ta thà hy sinh tất cả chứ nhất định không chịu mất nước, nhất định không chịu làm nô lệ”. Để bảo vệ Tổ quốc XHCN, Người nhấn mạnh: chống Mỹ, cứu

nước là nhiệm vụ thiêng liêng của mỗi người Việt Nam yêu nước. Không có gì quý hơn độc lập, tự do!

Trong tư tưởng Hồ Chí Minh, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc có mối quan hệ chặt chẽ. Xây dựng Đảng, Nhà nước chính là nhằm bảo vệ Đảng và Nhà nước. Bảo vệ Đảng, Nhà nước là phải tập trung xây dựng, chỉnh đốn Đảng, Nhà nước. Trong xây có chống: phải tập trung chống lại những thói hư tật xấu trong Đảng, của đội ngũ cán bộ, đảng viên, làm trong sạch bộ máy Đảng, Nhà nước. Chống cũng nhằm xây và đó chính là phương thức hữu hiệu nhất để bảo vệ Đảng và chế độ.

Khi giảng dạy phần này cần làm rõ những cảnh báo của Hồ Chí Minh về những căn bệnh của Đảng cầm quyền. Sự suy thoái về tư tưởng chính trị, phẩm chất đạo đức, lối sống, tệ quan liêu, những lạm, lãng phí, thiếu tinh thần trách nhiệm, xa dân... của cán bộ, đảng viên sẽ làm giảm lòng tin của nhân dân đối với Đảng, là nguy cơ sống còn của Đảng, của chế độ. Như vậy, xây dựng lòng tin của nhân dân với Đảng chính là bảo vệ Đảng và chế độ. Một khi đã mất lòng tin của nhân dân là mất tất cả. Bảo vệ chế độ XHCN không có nghĩa chỉ chống kẻ thù xâm lược và các thế lực thù địch, nhất là trong tình hình hiện nay. Theo Hồ Chí Minh, phải ra sức chống giặc nội xâm. Chính chủ nghĩa cá nhân sẽ tạo ra loại kẻ thù không gươm không súng, vô ảnh vô hình nhưng vô cùng nguy hiểm. Nếu chúng ta không cảnh giác, loại kẻ thù nội xâm này sẽ làm tiêu tan chế độ này, Đảng này bất cứ lúc nào bằng cách làm cho đảng viên, cán bộ tự diễn biến. Người dạy: “Chủ nghĩa cá nhân là một trở ngại lớn cho việc xây dựng CNXH. Cho nên thắng lợi của CNXH không thể tách rời thắng lợi của cuộc đấu tranh trừ bỏ chủ nghĩa cá nhân”⁽¹⁾. Tư tưởng Hồ Chí Minh cho thấy, không ai có thể bơi nhẹ được chúng ta ngoại trừ chúng ta (xem tiếp trang 76)

⁽¹⁾ Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, t.9, Nxb CTQG, HN, 1996, tr.291